

O selském stavu, ne o farmarich

Může působit zvláštně, že **výstava o perzekuci sedláků** se koná v Praze. Ale nezapomeňme, že většina Pražanů má venkovské kořeny a jistý vztah ke krajině. Proto by je mohla zajímat i první speciální expozice na dané téma.

ZBYNĚK PETRÁČEK

Ví se, že náš venkov prošel ve 20. století zásadní proměnou, do značné míry nezvratnou. Dokládají to širě lány připomínající kolchozy i v době, kdy to slovo skončilo v učebnicích historie. Už proto není náhoda, že první výstava, která mapuje perzekuci selského stavu u nás a dokládá i to, co se tolik obecně neví, se jmenuje *Rozkulačeno!*. Společně ji pořádají Národní zemědělské muzeum a Ústav pro studium totalitních režimů.

Pro návštěvníky je nejzajímavější nástup totalitních ideologií – už to, jak těžké je někdy rozeznat, které citáty pocházejí z éry nacismu a které z éry komunismu

”

Rozkulačeno je slovo výstižné a zvukomalebné. Čiší z něj mráz východních stepí, a jak by taky ne. Vždyť právě od tamtud proměna českého venkova přišla. Slovo kulak působí jak z dávné říkanky, ale důsledky toho, co rozkulačeni přineslo, vidáme stále ještě kolem sebe. Proto je dobré hovořit o selském stavu i v době, kdy češtinu zaplevelují módní výrazy jako farmáři či farmářské trhy.

Ti, kdo udržují tradici

Selské stav je široký pojem. Těžká se so-

**KOMUNISTÉ OCENILI NAŠI PRÁCI
MINISTR ĎURIS NÁM POMÁHÁ**

PROTO VOLÍME KOMUNISTY

IKSČ

Šlo to rychle. Za první republiky pracovali na svém (vpravo nahore). Za třetí republiky jim komunisté slibovali ochranu (vlevo). A za Gottwalda je zkollektivizovali (vpravo dole).

chápe jako degradaci celého venkova ve všech možných aspektech.

Patří sem hledisko ideologické: třídění boj proti kulakům, ale i jejich dětem ve školách. Pak hledisko společenské: vyčlenění spontaneit akcí typu selských jízď. Také hledisko politické: zákaz agrární strany na úsvitu třetí republiky. A v neposlední řadě hledisko krajiny: rozkulačení vedlo ke vzniku obřích lánů a k vymizení drobných krajinových orvků. iež bránily

ních a hraných filmů. Časově je expozice vymezena obdobím od 30. let až po dnešek – od agrární strany a jejího vlivu na Masarykovu republiku až po restituce. Pro návštěvníky je nejzajímavější nástup totalitních ideologií a režimů. Zajímavé je už to, jak těžké je někdy rozeznat, které citáty či karikatury pocházejí z éry nacismu a které z éry komunismu.

Příklad: „Vstupujeme do třetího roku výrobní bitvy“. První povinností je stara-

RADOSTNÉ MÍROVÉ DOŽÍNKY 1952

ZA MÍR, ZA ROZVOJ JZD, ZA DALŠÍ SPOLEČNÉ OSEVY

KATALOG VÝSTAVY

rodu Koumíků z Placíc? To dává jeffimu odporu k vyvlastnění pozemků pod tlakem dalšího rozměr. Nebo Horákoví v poji-zerském Vrátně. Po restituci hospodaři na statku, který rodu patří od roku 1657.

Obecně se ví, že své kořeny do 18. sto-letí i hlouběji znají rodiny protestantské, židovské či aristokratické. Výstava *Rozkulačeno* dokládá, že k udržovatelným tra-dice patří i rody sedlácké.